

Pregó de la XVIIIa Festa de la Flama de la Llengua.

Nit de Sant Joan 2016 - Castell d'Alaró

Andreu Manresa

Bon vespre, alaroners i passejants,

Vet ací un pregoner -breu- de la Festa de la Nit de Sant Joan, revetla del solstici d'estiu, Festa de la Flama de la Llengua o, si voleu, passejada-tremponada-música al Castell d' Alaró.

El foc, l'electricitat, el telèfon, la tele i internet són alguns dels grans esdeveniments. El foc és la gran notícia -i el drama també- de la humanitat. El foc va fer l'home, l'ensenyà a cuinar, a menjar sense sang a la vista, a perllongar la vida de la carn, a no haver d'haver de mossegar i enviar-se els vegetals crus. El foc l'ajudà a fer llarg el dia, a fugir de la por de la nit, a salvar-se de les bèsties, a amenaçar els contraris. Tengué eines, ganivets i armes, espases, quan va saber coure i fondre. Passà de l'Edat de Pedra a la de Ferro i Bronze, minerals que són pedra. I a cremar el carbó (d'aquí, d'Alaró) memòria d'una gent.

Una llunarra plena, vibrant com l'escuma d'una birra o una tassa de llet clara de metla, ha festejat el solstici d'estiu de l'època. El foc, la flama, aparellada a la llum blanca de la nit, una altra flamarada amorosa, màgica perquè no en sabem el què, ens anuncia la festa de l'ànima i de la vida, dels plaers corporals.

Des de 1970, a la negra dictadura de Franco que també fou, es celebra arreu dels territoris de la llengua catalana (el que en deien, alguns, els Països Catalans) la Renovació de la Flama de la Llengua Catalana. És un esdeveniment anual amb caràcter reivindicatiu, i alhora festiu, mogut per entitats i clubs excursionistes. El que era comú dir-ne sense por, per part d'alguns, els Països Catalans, com a referència cultural i lingüística.

Aquest esdeveniment simbòlic, emotiu, de fidels usuaris i defensors de la llengua, vol refermar, any rere any, la voluntat d'un poble per mantenir ben viva la llengua catalana tot fent un homenatge a Pompeu Fabra, juntament amb mossèn Antoni Maria Alcover, Francesc de Borja Moll i desenes de milers d'activistes. L'esdeveniment consisteix a renovar anualment la simbòlica Flama de la Llengua Catalana, que crema a l'atri de la basílica de la Mare de Déu de Montserrat i diu: "L'encengué la fe, la portà l'esforç i la manté la voluntat d'un poble".

Hi ha "el foc de vera (vertader) amor " ho deia Ramon Llull, enterrat fa 700 anys, i les armes de foc. "Fer foc" és encendre el forn, l'escalfapanxes, i alhora "disparar" un tir. El foc nou, és fer-ho tot de bell nou, sempre sota el criteri cristià, litúrgic, simbòlic. Jugar amb foc, perill. Posar les mans al foc per algú, la fe cega, no tenir por a cremar-se. Tenir foc a les sabates és anar fet una bala, tenir pressa. Als cims dels pobles de les Illes, a les voreres de mar, avui es fan fogueres, foguerons. Foc dels festers, de la festa i del drama.

No en diré res, de les bruixes, per si de cas es fan presents, sense cadenes que trenquem. El foc, la vida, la por, la mort, torna a començar.

Un mot antic que vaig sentir vindicar a Porreres es "binerbo", foc a Montisíon, allí davant, lluny, entre xaloc i llevant. La retxa del foc, de la llum que se'n va, quan s'esdevé l'horabaixa, és un instant de diàleg de la llum roja o daurada, enmig del cel. El foc és la gran notícia. Abans del telègraf, els telèfons, els satèl·lits i la llum, el fum de dia avisava, alertava, feia la viafora com les campanes. Foc, renou de festa i advertència.

El foc del sol

El foc del forn

El foc de la fornal del ferrer

El foc colgat a la nit, tapat de cendres

El foc del ciri
El focs follets sobre les tombes
El foc etern de l'infern
El foc del joc, les espirals de la pedra foguera
El foc fred que ha fus el ferro fos
Treure foc pels queixals, pels ulls...
Es molí de foc, de vapor, de vent, d'aigua, de sang...
Foc i fum, doblement alarmants, nom d'un diari populista, d'una comèdia santjoanera menorquina.

A mi, l'Ajuntament m'ha duit aquí a predicar curt, coses òbvies, faig feina a IB3, mirau-la, escoltau la ràdio. Es ben vostra, sí. Ara.

Una de les històries més òbvies i estranyes als canals de televisió d'Amèrica és la d'un que té una foguera encesa per simular, per representar la llar de foc de la casa. Fer companyia, fer teatre, representar. És el foc mediàtic, foc digital, foc llunyà. Tot és una representació

La flama de la llengua. Els nostres avantpassats de bon de veres, aquells que dominaren el foc i cuinaren la carn a la flama, anaven amb els cremallons amagats dins una llàntia. Però per fer foc els nostres més recents parents duien carbó de caramutxa, albó, dins un canonet, una llenca de pedra viva que feia espirals, pedra foguera i un punyeta de ferro. També estopa. I encenien la pipa, i fumaven tabac de pota o tabac de contraban. Feien la vida.

Els contrabandistes i els franc-tiradors de les trinxeres fumaven a la nit amb el cremalló dins la boca, fent cova, perquè no es veiés d'enfora el mínim foquet que els delatés.

"El foc es mitja vida" –menjar, fer coses, escalfar-se, protegir-se, veurer-hi. "Tota la meua vida es lliga a tu, com en la nit les flames a la fosca"

Foc i festa, idò, i música!!